

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2020. gada 3. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektroniskās komunikācijas – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. panta 2. punkts – Plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms – Brīvība veikt uzņēmējdarbību – LESD 49. pants – Direktīva 2002/21 EK – 15. un 16. pants – Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek aizliegts uzņēmumam ar būtisku ietekmi tirgū vienā nozarē ieņemt “būtisku ekonomisku apmēru” citā nozarē – Ieņēmumu, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē un plašsaziņas līdzekļu nozarē, aprēķins – Elektronisko komunikāciju nozares definīcija – Tādu tirgu ierobežošana, kuri pakļauti *ex ante* regulējumam – Saistītu sabiedrību ieņēmumu ņemšana vērā – Atšķirīgs ieņēmumu sliekšnis sabiedrībām, kas darbojas elektronisko komunikāciju nozarē

Lietā C-719/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 26. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 15. novembrī, tiesvedībā

Vivendi SA

pret

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

piedaloties

Mediaset SpA,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts: M. Kamposss Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 9. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Vivendi SA* vārdā – *G. Scassellati Sforzolini, G. Faella, C. F. Emanuele* un *M. D'Ostuni, avvocati,*

* Tiesvedības valoda – itāļu.

- *Mediaset SpA* vārdā – *A. Catricalà, D. Lipani, C. E. Cazzato, G. M. Roberti, G. Bellitti un M. Serpone, avvocati*,
 - Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino, avvocato dello Stato*,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *L. Armati un L. Nicolae*, kā arī *L. Malferrari*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 18. decembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 49., 56. un 63. pantu, kā arī 15. un 16. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/140/EK, 2009. gada 25. novembris (OV 2009, L 337, 37. lpp.) (turpmāk tekstā – “Pamatdirektīva”).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Vivendi SA* un *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni* (Komunikāciju regulatīvā iestāde, Itālija) (turpmāk tekstā – “AGCOM”) un *Mediaset SpA* jautājumā par Itālijas tiesību normu, ar kuru uzņēmumam aizliedz gūt ieņēmumus vairāk nekā 10 % apmērā no kopējiem ieņēmumiem, kas gūti integrētā komunikāciju sistēmā (turpmāk tekstā – “SIC”), ja šim uzņēmumam pieder vairāk nekā 40 % no vispārējiem ieņēmumiem, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Pamatdirektīva

- 3 Pamatdirektīvas 5., 25. un 27. apsvērumā ir noteikts:

“(5) Telekomunikāciju, mediju un informācijas tehnoloģiju nozaru saplūšana nozīmē to, ka visiem pārraides tīkliem un pakalpojumiem būtu jābūt iekļautiem vienotos reglamentējošos noteikumos. [...] Jāatdala pārraides regulēšanu no satura regulēšanas. Tāpēc šie noteikumi neiekļauj to pakalpojumu saturu, kas sniegti caur elektronisko komunikāciju tīkliem, izmantojot elektronisko komunikāciju pakalpojumus, tādus kā pārraides saturs, finansiāli pakalpojumi un daži informācijas sabiedrības pakalpojumi, un tāpēc neierobežo Kopienas vai valsts līmenī veiktos pasākumus attiecībā uz minētajiem pakalpojumiem, saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, lai veicinātu kultūras un valodu daudzveidību un lai nodrošinātu mediju plurālisma aizsardzību. [...] Pārraidīšanas noteikumu un satura noteikumu atdalīšana neierobežo starp tiem esošo saikņu ņemšanu vērā, jo īpaši, lai garantētu mediju plurālismu, kultūras daudzveidību un patērētāju aizsardzību.

[..]

(25) Konkrētos apstākļos ir nepieciešams iepriekš uzlikt pienākumus, lai nodrošinātu konkurences tirgus attīstību. Būtiskas ietekmes tirgū definīcija Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīvā 97/33/EK par savstarpēju savienojumu telekomunikācijās attiecībā uz universālā pakalpojuma un savstarpējas savietojamības nodrošināšanu, piemērojot atvērtā tikla nodrošināšanas principus [(OV 1997, L 199, 32. lpp.)], ir izrādījusies efektīva sākotnējā tirgus atvēršanas stadijā kā sliekšnis iepriekšējiem pienākumiem, taču tagad tā jāpielāgo, lai atbilstu sarežģītākiem un dinamiskākiem tirgiem. Šī iemesla dēļ šajā direktīvā izmantotā definīcija ir ekvivalenta dominējoša stāvokļa jēdzienam, kā noteikts Tiesas un [...] [Vispārējās] tiesas praksē [...]

[..]

(27) Ir svarīgi, ka iepriekš likumā paredzētus pienākumus uzliek tikai tad, ja nepastāv efektīva konkurence, t.i., tirgos, kur ir viens vai vairāki uzņēmumi ar būtisku ietekmi tirgū un kur valsts vai [Savienības] konkurences tiesību tiesiskās aizsardzības līdzekļi nav pietiekami, lai risinātu minēto problēmu. Tāpēc [Eiropas] Komisijai ir jāizstrādā vadlīnijas [Savienības] līmenī saskaņā ar konkurences tiesību principiem, kas valsts pārvaldes iestādēm būtu jāievēro, izvērtējot, vai konkurence attiecīgajā tirgū ir efektīva, un izvērtējot [attiecīgo uzņēmumu] būtisku ietekmi tirgū. [...]

4 Šīs direktīvas 1. pantā “Darbības joma un mērķis” ir paredzēts:

“1. Ar šo direktīvu izveido saskaņotu regulējumu elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, elektronisko komunikāciju tīkliem, saistītajām iekārtām un saistītajiem pakalpojumiem, kā arī konkrētiem termināliekārtu aspektiem attiecībā uz piekļuves atvieglošanu lietotājiem ar invaliditāti. Tajā nosaka valsts regulatīvo iestāžu uzdevumus un izveido procedūru kopumu, lai nodrošinātu tiesiskā regulējuma saskaņotu piemērošanu visā [Savienībā].

2. Šī direktīva, kā arī īpašās direktīvas neierobežo pienākumus, kas uzlikti ar valsts tiesību aktiem saskaņā ar [Savienības] tiesību aktiem vai ar [Savienības] tiesību aktiem attiecībā uz pakalpojumiem, kas nodrošināti, izmantojot elektronisko komunikāciju tīklus vai pakalpojumus.

3. Šī direktīva, kā arī īpašās direktīvas neierobežo [Savienības] vai valsts līmenī saskaņā ar [Savienības] tiesību aktiem veiktos pasākumus, lai ievērotu vispārējās intereses mērķus, jo īpaši attiecībā uz satura reglamentēšanas un audiovizuālo politiku.

[..]”

5 Minētās direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“[..]

c) “elektronisko komunikāciju pakalpojums” nozīmē pakalpojumu, ko parasti nodrošina par atlīdzību, un kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko komunikāciju tīklos, ietverot telekomunikāciju pakalpojumus un pārraidīšanas pakalpojumus tīklos, ko izmanto apraidei, neiekļaujot pakalpojumus, kas saistīti ar redaktorisku atbildību par vai kas nodrošina saturu [...];

[..]”

6 Šīs pašas direktīvas 15. pantā “Procedūra tirgu norādīšanai un noteikšanai” ir paredzēts:

“1. Pēc sabiedriskās apspriešanas, tostarp ar valsts regulatīvajām iestādēm, kā arī maksimāli ņemot vērā [Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde (BEREC)] atzinumu Komisija saskaņā ar 22. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru pieņem Ieteikumu par attiecīgajiem produktu un

pakalpojumu tirgiem (ieteikums). Ieteikumā norāda tos produktu un pakalpojumu tirgus elektronisko komunikāciju nozarē, kuru iezīmes var būt par pamatu, lai regulatīvā nolūkā uzliktu īpašajās direktīvās minētos pienākumus, neskarot tirgus, kurus konkrētos gadījumos var noteikt saskaņā ar konkurences tiesībām. Komisija nosaka tirgus saskaņā ar konkurences tiesību principiem.

Komisija regulāri pārskata rekomendāciju [ieteikumu].

2. Komisija vēlākais šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā dara zināmas vadlīnijas tirgus analīzei un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanai (še turpmāk “vadlīnijas”), kas ir saskaņā ar konkurences tiesību principiem.

3. Valsts regulatīvās iestādes, maksimāli ņemot vērā ieteikumu un pamatnostādnes, saskaņā ar konkurences tiesību principiem un atbilstīgi apstākļiem valstī nosaka konkrētus tirgus, jo īpaši konkrētus ģeogrāfiskos tirgus, kas atrodas to teritorijā. Pirms to tirgu noteikšanas, kas nav ieteikumā norādītie tirgi, valsts regulatīvās iestādes veic 6. un 7. pantā minētās procedūras.

4. Pēc apspriešanās, tostarp ar valsts regulatīvajām iestādēm, Komisija var, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, [...] var pieņemt lēmumu par vairāku valstu tirgu identificēšanu.”

7 Pamatdirektīvas 16. pantā “Tirgus analīzes procedūra” ir precizēts:

“1. Valsts regulatīvās iestādes veic attiecīgo tirgu analīzi, ņemot vērā ieteikumā norādītos tirgus un pēc iespējas vairāk ievērojot pamatnostādnes. Dalībvalstis nodrošina to, ka šī analīze attiecīgā gadījumā tiek veikta sadarbībā ar valsts konkurences iestādēm.

2. Ja valsts regulatīvajai iestādei saskaņā ar šā panta 3. vai 4. punktu, [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2002/22/EK [(2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva)] [(OV 2002, L 108, 51. lpp.)] 17. pantu vai [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2002/19/EK [(2002. gada 7. marts) par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva)] [(OV 2002, L 108, 7. lpp.)] 8. pantu ir jānosaka, vai piemērot, saglabāt, grozīt vai atcelt pienākumus uzņēmumiem, tā, pamatojoties uz šā panta 1. punktā minēto tirgus analīzi, nosaka, vai konkrētajā tirgū valda pilnvērtīga konkurence.

3. Ja valsts regulatīvā iestāde secina, ka tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs, tā neuzliek vai nepatur nekādus īpašos reglamentējošos pienākumus, kas minēti šā panta 2. punktā. Gadījumos, kad nozarei īpaši reglamentējoši pienākumi jau pastāv, tā atsauc šādus pienākumus, kas uzlikti uzņēmumam attiecīgajā tirgū. Personām, kuras ietekmējusi šāda pienākumu atsaukšana, dod piemērotu paziņošanas termiņu.

4. Ja valsts regulatīvā iestāde nosaka, ka tirgus nav pilnvērtīgi konkurētspējīgs, tā nosaka uzņēmumus, kam atsevišķi vai kopā ir būtiska ietekme minētajā tirgū saskaņā ar 14. pantu, un valsts regulatīvā iestāde šādiem uzņēmumiem piemēro atbilstīgus īpašus reglamentējošus pienākumus, kas minēti šā panta 2. punktā, vai uztur spēkā vai groza šādus pienākumus, ja tādi jau pastāv.

[..]”

“Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīva

- 8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV 2010, L 95, 1. lpp.) 5. un 8. apsvērumā ir noteikts:

“(5) Audiovizuālo mediju pakalpojumi vienlīdz ir kultūras un ekonomikas pakalpojumi. To pieaugoša nozīme attiecībā uz sabiedrību, demokrātiju, jo īpaši nodrošinot informācijas brīvību, viedokļu dažādību un mediju plurālismu, kā arī uz izglītību un kultūru attaisno īpašu noteikumu piemērošanu šiem pakalpojumiem.

[..]

(8) Ir būtiski, lai dalībvalstis nodrošinātu aizsardzību pret jebkurām darbībām, kuras varētu traucēt televīzijas raidījumu aprites un tirdzniecības brīvību vai varētu veicināt dominējoša stāvokļa rašanos, kas varētu novest pie plurālisma un televīzijas informācijas brīvības ierobežojumiem vai informācijas nozares brīvības ierobežojumiem kopumā.”

Itālijas tiesības

TUSMAR

- 9 2005. gada 31. jūlija *decreto legislativo n. 177 – Testo Unico dei Servizi di Media Audiovisivi e Radiofonici* (Konsolidētie noteikumi attiecībā uz radio un audiovizuālo mediju pakalpojumiem) (Leģislatīvais dekrēts Nr. 177, *GURI* Nr. 208 parastais pielikums, 2005. gada 7. septembris) redakcijas, kas piemērojama faktiem pamatlietā (turpmāk tekstā – “*TUSMAR*”), 2. panta 1. punkta s) apakšpunktā ir noteikts:

“”[*SIC*]” ietver šādas darbības: ikdienas un periodiskā prese; ikgadēju izdevumu un elektronisko izdevumu izdevniecība, arī ar interneta starpniecību; radio un audiovizuālo mediju apraides pakalpojumi; kino; ārējā reklāma; produktu un pakalpojumu izplatīšanas darbības; sponsorēšana.”

- 10 *TUSMAR* 43. pantā “Dominējošie stāvokļi [*SIC*]” ir paredzēts:

“1. Uzņēmumiem, kas darbojas *SIC*, ir pienākums paziņot *AGCOM* par nolīgumiem un koncentrācijas darījumiem, lai tā var pārbaudīt, vai ir ievēroti 7., 8., 9., 10., 11. [...] punktā noteiktie principi, saskaņā ar tās pieņemtajā tiesiskajā regulējumā *ad hoc* paredzētajām procedūrām.

[..]

5. Pielāgojoties tirgus īpašību attīstībai, [...] [*AGCOM*] veic vajadzīgos pasākumus, lai izbeigtu 7., 8., 9., 10., 11. [...] punktā norādīto stāvokli vai jebkādu citu stāvokli, kas kaitē plurālismam vai traucē tā izveidi. [...]

7. Pilnībā īstenojot valsts plānu digitālo televīzijas raidījumu frekvenču piešķiršanai, vienam un tam pašam satura nodrošinātājam pat ar sabiedrību, kuras var uzskatīt par viņa kontrolētām vai ar viņu saistītām 13., 14. un 15. punktu izpratnē, starpniecību nevar izsniegt atļaujas, ar kurām tam tiek atļauts iegūt savā īpašumā vairāk nekā 20 % no visām televīzijas programmām vai vairāk nekā 20 % no radioapraides programmām, ko valsts mērogā pārraida šim mērogam paredzētajos tīklos, izmantojot analogo zemes radio signālu.

8. Lidz tiek pilnīgi īstenots valsts plāns digitālo televīzijas raidījumu frekvenču piešķiršanai, noteiktā kopējo programmu robežvērtība katrai vienībai ir 20 % un to aprēķina pēc kopējā televīzijas programmu skaita, kuras – ieskaitot 2004. gada 3. maija *legge n. 112 – Norme di principio in materia di assetto del sistema radiotelevisivo e della RAI-Radiotelevisione italiana SpA, nonché delega al Governo per l’emanazione del testo unico della radiotelevisione* (Likums Nr. 112 – Normas saistībā ar principu par radio un televīzijas apraides sistēmas un *RAI-Radiotelevisione italiana SpA* sistēmas struktūru, kā arī pilnvarojumu valdībai publicēt Konsolidētos noteikumus attiecībā uz audiovizuālo un radio sistēmu) [*GURI* Nr. 104 parastais pielikums, 2004. gada 5. maijs] 23. panta 1. punkta izpratnē – ir piešķirtas vai pārraidītas valsts mērogā, izmantojot analogo zemes radio signālu, analogā vai digitālā veidā. Digitālā veidā pārraidītās televīzijas programmas var būt pamatā aprēķina bāzes izveidei, ja tās aptver 50 % iedzīvotāju. Lai aprēķinātu, vai 20 % robežvērtība ir ievērota, ņem vērā programmas, kas ir to pašu programmu, kuras pārraida analogā sistēmā, simultānā retranslācija. Šis aprēķina kritērijs ir piemērojams tikai tām struktūrvienībām, kuras pārraida programmas digitāli, aptverot 50 % no valsts iedzīvotājiem.

9. Ja turpina piemērot aizliegumu radīt dominējoša stāvokļa situācijas atsevišķos tirgos, kuri veido [*SIC*], personas, kurām jāreģistrējas Komunikāciju operatoru reģistrā, kas izveidots saskaņā ar 1997. gada 31. jūlija *legge n. 249 – Istituzione dell’Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo* (Likums Nr. 249, ar kuru tiek izveidota Komunikāciju un tiesību normu par telekomunikāciju sistēmām un radio un televīziju uzraudzības iestāde) [*GURI* Nr. 177 parastais pielikums, 1997. gada 31. jūlijs] 1. panta 6. punkta a) [apakšpunkta] 5) [punktu], nevar nedz tieši, nedz ar kontrolētu vai saistītu subjektu starpniecību 14. un 15. punkta izpratnē gūt ieņēmumus, kas pārsniedz 20 % no [*SIC*] kopējiem ieņēmumiem.

10. 9. punktā minētie ieņēmumi ir tie, kas gūti no radio un televīzijas sabiedriskā pakalpojuma finansēšanas pēc tam, kad ir atskaitītas Valsts kasei maksājamās nodevas, no valsts un vietējā mēroga reklāmas, ieskaitot tiešos ieņēmumus, no televeikala, sponsorēšanas, preces izplatīšanas pārdošanas punktos, izņemot cenu atlaides, no ieņēmumiem saistībā ar noslēgtiem ilgtermiņa līgumiem ar valsts iestādēm un valsts iepirkumiem, kas tieši piešķirti tām valsts struktūrām, kuras veic 2. panta 1. punkta s) [apakšpunktā] minētās darbības, no maksas televīzijas piedāvājumiem, ikdienas un periodiski izdodamo preču abonementiem, ieskaitot drukāto un fonogrāfisko precī, kas laista apgrozībā pielikumā, kā arī valsts preses aģentūras, elektroniskos un ikgada ieņēmumus, ieskaitot internetā, reklāmu tiešsaistē un uz dažādām platformām, tostarp tiešā veidā, un ieskaitot ieņēmumus, kas gūti ar meklētājprogrammām, sociālām un dalības platformām, un no kinematogrāfijas darbu izmantošanas dažādās formās, kurām sabiedrība var piekļūt.

11. Uzņēmumi, kuriem pieder vairāk nekā 40 % no vispārējiem ieņēmumiem, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē, kā tā ir definēta 2003. gada 1. augusta *decreto legislativo n. 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 259, ar ko izveido elektronisko komunikāciju kodeksu) [(*GURI* Nr. 214 parastais pielikums, 2003. gada 15. septembris)] 18. pantā, ieskaitot ar kontrolēto vai saistīto sabiedrību starpniecību, ir aizliegts gūt ieņēmumus vairāk nekā 10 % apmērā no kopējiem ieņēmumiem, kas gūti [*SIC*].

[..]

13. Lai noteiktu ar šo vienoto tekstu aizliegtos dominējošo stāvokļa veidus [*SIC*], tiek ņemta vērā arī dalība iegādātā kapitālā vai jebkurā ziņā, kas pieder ar kontrolēto sabiedrību starpniecību, pat netieši, un fiduciāro uzņēmumu vai ar starpnieka palīdzību. Par iegādātu dalību tiek uzskatīta dalība, kuras īpašumtiesības tiek nodotas no vienas personas citai, it īpaši pēc apvienošanās, sadalīšanas, cesijas, sabiedrību vai citu vienību, kuras tām interesē vai kurām vēl ir saikne ar šādiem darījumiem, nodošanas. Ja starp dažādiem akcionāriem neatkarīgi no vienošanās noslēgšanas veida pastāv vienošanās par balsstiesību izmantošanu aizliegtā veidā vai jebkurā gadījumā attiecīgās sabiedrības pārvaldīšanu, un kas atšķiras no to vienkāršās savstarpējas konsultācijas, tad tiek uzskatīts, ka katram no tiem pieder visas akcijas vai daļas, kuras pieder vai ko kontrolē ieinteresētās personas.

14. Saskaņā ar šiem Konsolidētajiem noteikumiem īpaša kontrole pastāv citu struktūrvienību, kas nav sabiedrības, *Codice civile* [Civillkodekss] 2359. panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajos gadījumos.

15. Tiek uzskatīts, ka kontrole tiek īstenota, izmantojot dominējošo ietekmi, izņemot, ja var pierādīt pretējo, šādos gadījumos:

- a) ja pastāv struktūrvienība, kurai vienai pašai vai kopā ar pārējiem akcionāriem ir iespēja īstenot vairākuma balsstiesības parastajā kopsapulcē vai iecelt vai atsaukt administratoru vairākumu;
- b) ja it īpaši starp akcionāriem pastāv finansiāla, organizatoriska vai ekonomiska rakstura saiknes, kas var radīt vienu no šādām sekām:
 - 1) peļņas un zaudējumu nodošanu;
 - 2) uzņēmuma pārvaldības koordinēšanu ar citiem uzņēmumiem kopēja mērķa sasniegšanai;
 - 3) tādu pilnvaru piešķiršanu, kas pārsniedz ar akcijām vai ar piederošām kapitāla daļām saistītās pilnvaras;
 - 4) pilnvaru piešķiršanu attiecībā uz uzņēmuma administratoru un pārvaldnieku izvēli citām vienībām, kas nav likumīgi balstītas īpašumtiesību struktūrā;
- c) ja pastāv pakļautības saiknes attiecībā uz kopīgu pārvaldību, kas tostarp var izrietēt no administratīvo orgānu sastāva īpašībām un no citiem būtiskiem un ar kvalitāti saistītiem elementiem.

[..]”

Civillkodekss

- 11 Civillkodeksa 2359. pantā “Kontrolētās un saistītās sabiedrības” ir paredzēts:

“Par kontrolētām sabiedrībām tiek uzskatītas:

- 1) sabiedrības, kurās kādai citai sabiedrībai pieder balsu vairākums, kuru var izmantot vispārējās akcionāru kopsapulcēs;
- 2) sabiedrības, kurās citai sabiedrībai ir pietiekams balsu skaits, lai īstenotu dominējošu ietekmi vispārējā akcionāru kopsapulcē;
- 3) sabiedrības, kurās citai sabiedrībai ir dominējoša ietekme atbilstoši konkrētām līgumiskām saiknēm.

Pirmās daļas 1) un 2) punkta piemērošanas nolūkā vērā tiek ņemtas arī kontrolēto sabiedrību, fiduciāro sabiedrību un starpnieksabiedrību balsstiesības; balsstiesības, kas tiek izmantotas trešo persona vārdā, netiek ņemtas vērā.

Sabiedrības tiek uzskatītas par saistītām, ja vienai no tām ir nozīmīga ietekme uz citām. Šāda ietekme tiek prezumēta, ja šī sabiedrība var īstenot vismaz piekto daļu no balsstiesībām vai desmito daļu no tām, ja tai pieder reglamentētos tirgos kotētas akcijas.”

Elektronisko komunikāciju kodekss

- 12 Leģislatīvā dekrēta Nr. 259, ar ko izveido Elektronisko komunikāciju kodeksu, tā redakcijā, ko piemēro pamatlietā (turpmāk tekstā – “Elektronisko komunikāciju kodekss”), 18. panta nosaukums ir “Procedūra tirgu norādīšanai un noteikšanai”. Šajā pantā ir noteikts:

“1. Ņemot vērā lielāko daļu ieteikumu par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko komunikāciju nozarē, turpmāk saukti – “ieteikumi”, un pamatnostādnes, [AGCOM] nosaka attiecīgos tirgus atbilstoši konkurences tiesību principiem un pamatojoties uz elektronisko komunikāciju valsts tirgus īpašībām un struktūru. [AGCOM] ievēro 11. un 12. pantā paredzēto procedūru pirms tirgu noteikšanas, kas atšķiras no ieteikumos recenzētajiem tirgiem.”

1997. gada 31. jūlija likums Nr. 249

- 13 1997. gada 31. jūlija likuma Nr. 249 1. panta 6. punkta a) apakšpunkta 5. punktā norādīto AGCOM kompetenču starpā ir šāda:

“[AGCOM] nodrošina komunikāciju komersantu reģistra uzturēšanu, kurā pienākums reģistrēties atbilstoši šim likumam ir komersantiem, kuri no [AGCOM] vai citām kompetentajām administrācijām saņēmuši koncesiju vai atļauju saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, kā arī uzņēmumiem – ar radio vai televīzijas aprīkojumu, dienas vai periodiskos laikrakstos tīmeklī un uz citām digitālām fiksētām vai mobilām platformām pārraidītas reklāmas koncesionāriem, radio vai televīzijas programmu ražotājiem un pārraidītājiem uzņēmumiem, dienas vai periodisko laikrakstu vai žurnālu izdevniecībām – uzņēmumiem un valsts ziņu aģentūrām, kā arī uzņēmumiem, kas sniedz telemātikas un telekomunikāciju pakalpojumus, ieskaitot elektroniskos un digitālos izdevumus; apraides infrastruktūras, kas darbojas valsts teritorijā, arī tiek reģistrētas reģistrā. [AGCOM] pieņem *ad hoc* regulējumu, kas reglamentē reģistra organizāciju un uzturēšanu, kā arī to vienību noteikšanas kritērijus, kurām tajā jāreģistrējas, neatkarīgi no reģistrā jau reģistrētajām vienībām šī likuma spēkā stāšanās dienā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 14 *Vivendi* – saskaņā ar Francijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas ir reģistrēta Parīzē (Francija) komercreģistrā, ir plašsaziņas līdzekļu nozarē, kā arī audiovizuālo plašsaziņas līdzekļu izveides un izplatīšanas nozarē darbojošās grupas mātesuzņēmums.
- 15 *Vivendi* pieder 23,9 % no kapitāla daļām *Telecom Italia SpA* – sabiedrībā, kuru tā kontrolēja no brīža, kad tā šīs sabiedrības 2017. gada 4. maija akcionāru kopsapulcē balsošanas laikā būtībā ieguva vairākuma balsstiesības.
- 16 2016. gada 8. aprīlī *Vivendi*, *Mediaset* un *Reti Televisive Italiane SpA* noslēdza stratēģiskās partnerības līgumu, ar kuru *Vivendi* ieguva 3,5 % no *Mediaset* pamatkapitāla un visu no *Mediaset Premium SpA*, apmaiņā pret to nododot *Mediaset* 3,5 % no sava pamatkapitāla.
- 17 Tā kā par šo līgumu radās domstarpības, *Vivendi* 2016. gada decembrī uzsāka aktīvu *Mediaset* akciju iegādes kampaņu. Tādējādi 2016. gada 22. decembrī *Vivendi* piederēja 28,8 % no *Mediaset* pamatkapitāla un 29,94 % balsstiesību šīs sabiedrības akcionāru kopsapulcē. Šī kvalificētā mazākuma dalība tai tomēr neļāva kontrolēt *Mediaset*, kas palika *Fininvest* grupas kontrolē.
- 18 Šādā kontekstā 2016. gada 20. decembrī *Mediaset* vērsās AGCOM ar sūdzību, apgalvojot, ka *Vivendi* ir pārkāpusi TUSMAR (turpmāk tekstā – “strīdīgā norma pamatlietā”) 43. panta 11. punktu, jo, pēc tās domām, *Vivendi* piederošo daļu *Telecom Italia* un *Mediaset* rezultātā *Vivendi* ieņēmumi, kas gūti

elektronisko komunikāciju nozarē, no vienas puses, un *SIC*, no otras puses, pārsniedza šajā normā paredzēto robežvērtību, saskaņā ar kuru uzņēmumiem, kuriem pieder vairāk nekā 40 % no vispārējiem ieņēmumiem, kas gūti šajā nozarē, ieskaitot ar kontrolēto vai saistīto sabiedrību starpniecību, ir aizliegts gūt ieņēmumus *SIC* vairāk nekā 10 % apmērā no kopējiem ieņēmumiem, kas gūti šajā sistēmā.

- 19 Ar 2017. gada 18. aprīļa lēmumu (turpmāk tekstā – “*AGCOM* lēmums”) *AGCOM* uzskatīja, ka *Vivendi* ir pārkāpusi pamatlietā aplūkojamo normu. Šajā ziņā šī iestāde ir norādījusi, ka *Vivendi* bija ar *Telecom Italia* un *Mediaset* saistīta sabiedrība, jo tai bija vairāk nekā piektdaļa balsstiesību katras no šo sabiedrību akcionāru kopsapulcē, ka *Vivendi* bija saņēmusi 59 % no ieņēmumiem, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē, kuru veido fiksētā tīkla mazumtirdzniecības pakalpojumi, fiksētā vai mobilā tīkla vairumtirdzniecības pakalpojumi un televīzijas apraides pakalpojumi satura pārraidīšanai gala patērētājiem, un ka *Mediaset* ir saņēmusi 13,3 % no *SIC* gūtajiem ieņēmumiem. Ar šo lēmumu *AGCOM* arī izdeva rīkojumu *Vivendi* izbeigt šo dalību *Mediaset* vai *Telecom Italia* kapitālā divpadsmit mēnešu laikā.
- 20 Minētajā lēmumā *AGCOM* tostarp uzskatīja, ka tikai tie tirgi, kuri tika reglamentēti, saskaņā ar Pamatdirektīvas 15. un 16. pantu ir konkrētie tirgi, lai varētu piemērot pamatlietā aplūkojamo normu. Tā arī precizēja, ka šīs normas mērķis ir aizsargāt plašsaziņas līdzekļu plurālismu un ka it īpaši tās mērķis ir novērst – ievērojot pieaugošo fenomenu par konvergenci starp telekomunikācijām un plašsaziņas līdzekļiem – traucējošo ietekmi uz plašsaziņas līdzekļu plurālismu, kas var rasties, ja uzņēmums ar nozīmīgu ietekmi tirgū elektronisko komunikāciju nozarē ieņem “būtisku ekonomisku apmēru” *SIC*. Šajā kontekstā *AGCOM* piebilda, ka pamatlietā aplūkotās normas noteiktās robežas ir automātiskas, jo tā bija piemērojama neatkarīgi no jebkādas šīs traucējošās ietekmes analīzes un neatkarīgi no cita veida apsvērumiem sakarā ar konkurences tiesībām.
- 21 2018. gada 6. aprīlī *Vivendi* izpildīja rīkojumu, kuru tai adresējusi *AGCOM*, nododot trešajai sabiedrībai 19,19 % no *Mediaset* akcijām, kas bija 19,95 % no balsstiesībām šīs sabiedrības akcionāru kopsapulcē. Tādējādi *Vivendi* tieša dalība *Mediaset* kapitālā kļuva mazāka par 10 % no balsstiesībām, kas var tikt izmantotas šīs sabiedrības akcionāru kopsapulcē.
- 22 Tomēr *Vivendi* cēla prasību par *AGCOM* lēmumu *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) – iesniedzējtiesā.
- 23 Šajā prasībā, pirmkārt, *Vivendi* norādīja, ka *AGCOM* esot kļūdaini definējusi elektronisko komunikāciju nozari, jo, lai aprēķinātu šajā nozarē gūtos vispārējos ieņēmumus, *AGCOM* bija jāņem vērā visi tirgi, kas faktiski veido elektronisko komunikāciju nozari, nevis tikai to daļa, proti, tie, par kuriem tika pieņemts lēmums par tirgus analīzi ar mērķi identificēt dominējošā stāvokli esošu komersantu, neiekļaujot svarīgus tirgus, kāds bija mobilās telefonijas mazumtirdzniecības tirgus.
- 24 Otrkārt, *Vivendi* apgalvo, ka *AGCOM* esot nepareizi interpretējusi jēdzienu “saistīta sabiedrība” Civilt kodeksa 2359. panta trešās daļas izpratnē, ņemot vērā tos ieņēmumus, kurus guvušas *Mediaset* grupā ietilpstošās sabiedrības, lai gan tās *Vivendi* nekontrolē, nedz tās ir ar to saistītas, un ka *Vivendi* uz tām nav nekādas “būtiskas ietekmes” šīs nomas izpratnē.
- 25 Treškārt, *Vivendi* norāda, ka esot pārkāpts LESD 49., 56. un 63. pants, jo *AGCOM* lēmums, tāsprāt, esot radījis kaitējumu Francijā reģistrētas sabiedrības iespējai iegādāties mazākuma dalību Itālijā reģistrētā sabiedrībā.
- 26 Ceturtkārt, *Vivendi* apgalvo, ka pamatlietā aplūkojamā norma esot diskriminējoša, jo dažiem citiem komersantiem elektronisko komunikāciju nozarē ar šo normu esot noteikta *SIC* gūto ieņēmumu robeža 20 %, nevis 10 % apmērā.

- 27 *AGCOM* norāda, ka aizlieguma ieņemt “būtisku ekonomisku apmēru” *SIC*, kas paredzēts pamatlietā aplūkojamajā normā, juridiskais pamats esot plašsaziņas līdzekļu plurālisma princips, kas nostiprināts tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. pantā un “Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas” 8. apsvērumā. Turklāt *AGCOM* uzsver, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru pamatbrīvības var ierobežot, lai garantētu plašsaziņas līdzekļu plurālismu dalībvalstīs.
- 28 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, ka ir jāizvērtē, vai pamatlietā aplūkojamo normu noteikto ierobežojumu raksturs ir atbilstīgs un samērīgs ne tikai attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti, bet arī attiecībā uz tādiem principiem kā plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms.
- 29 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kaut gan dalībvalstīm ir iespēja noteikt, vai uzņēmumi bauda dominējošu stāvokli (attiecīgi uzliekot tiem specifiskus pienākumus), vai Eiropas Savienības tiesībām, it īpaši LESD 63. pantā minētajam kapitāla brīvas aprites principam, ir vai nav pretrunā [pamatlietā aplūkojamā norma]? Jautājums tiek uzdots attiecībā uz daļu, kurā ar atsauci uz Elektronisko komunikāciju kodeksa 18. pantu ar šo normu konkrētā nozare tiek ierobežota līdz tirgiem, kuri pakļauti *ex ante* tirgus regulēšanai, lai gan ir vispārzināms fakts, ka informācija (uz kuras plurālisma nodrošināšanu ir vērsta tiesību norma) tiek aizvien vairāk nodota, izmantojot internetu, personālos datorus un ar mobilajiem telefoniem, tā ka var būt pat nesaprotīgi no pašas nozares izslēgt it īpaši mobilo telefonu mazumtirdzniecības pakalpojumus tikai tāpēc, ka tie darbojas pilnā konkurences režīmā. Tāpat jautājums tiek uzdots, ievērojot to, ka *AGCOM* ir noteikusi elektronisko komunikāciju nozares robežas, lai piemērotu [pamatlietā aplūkojamo normu] tieši izskatāmajā [pamat]lietā, ņemot vērā tikai tos tirgus, par kuriem ir veikta vismaz viena analīze pirms [Elektronisko komunikāciju kodeksa] stāšanās spēkā, tātad no 2003. gada līdz šodienai, un balstoties uz datiem par ieņēmumiem, kas gūti kopš pēdējās lietderīgās konstatācijas, kas veikta 2015. gadā.
- 2) Vai brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības aizsardzības principi, kas minēti Līguma par LESD 49. un 56. pantā un [Pamatdirektīvas] 15. un 16. pantā, un kas ir noteikti kā pamats plurālisma un vārda brīvības aizsardzībai, un Savienības tiesību samērīguma princips liedz piemērot tādū valsts tiesisko regulējumu publisko audiovizuālo un radio mediju pakalpojumu jomā, kāds ir Itālijas tiesiskais regulējums, kas ietverts [pamatlietā izskatāmajā normā un] [*TUSMAR*] 43. panta 14. punktā, saskaņā ar kuru ieņēmumi, kam ir nozīme, lai noteiktu otro sliekšni 10 % apmērā, ir attiecināmi arī uz uzņēmumiem, kuri nedz tiek kontrolēti, nedz ir pakļauti dominējošai ietekmei, bet ir tikai “saistīti” Civilkodeksa 2359. panta (uz kuru ir atsauce 43. panta 14. punktā) izpratnē, lai gan attiecībā uz tiem nav īstenojama nekāda ietekme saistībā ar publiskojamo informāciju?
- 3) Vai brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem, kas minēti LESD 49. un 56. pantā un [Pamatdirektīvas] 15. un 16. pantā, principiem informācijas avotu plurālisma un konkurences radio un televīzijas nozarē aizsardzības jomā, kas minēti [“Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīvā] un [Pamatdirektīvā], ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā [*TUSMAR*], kura 43. panta 9. punktā un [pamatlietā aplūkojamajā normā] ir noteikti ļoti atšķirīgi sliekšņi (attiecīgi 20 % un 10 % apmērā) “personām, kurām jābūt reģistrētām Komunikāciju operatoru reģistrā, kas izveidots saskaņā ar 1997. gada 31. jūlija Likuma Nr. 249 1. panta 6. punkta a) apakšpunkta 5) punktu” (proti, subjektiem, kuri no *AGCOM* vai citām kompetentajām administrācijām saņēmuši koncesiju vai atļauju saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, kā arī uzņēmumiem – jebkādi pārraidītas reklāmas koncesionāriem, izdevniecību uzņēmumiem utt., kas minēti 9. punktā), salīdzinot ar uzņēmumiem, kuri darbojas elektronisko komunikāciju nozarē, kā iepriekš definēts (saistībā ar [pamatlietā aplūkojamo normu])?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 30 Itālijas valdība uzskata, ka pirmais jautājums ir hipotētisks, jo, pat ja elektronisko komunikāciju nozare būtu plašākā veidā ierobežota, *Vivendi* daļa atsauces periodā – tādēļ, ka tā kontrolēja *Telecom Italia*, – bija 45,9 % no šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem. Līdz ar to pamatlietā aplūkojamā normā paredzētā 40 % robežvērtība jebkurā gadījumā bija pārsniegta.
- 31 *Mediaset* apgalvo, ka viss lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu kopumā ir nepieņemams, jo iesniedzējtiesa neesot skaidri un saskanīgi definējusi valsts tiesisko regulējumu, kā arī nav paskaidrojusi konkrētu Savienības tiesību normu, uz kurām tā atsaucas šajā lūgumā, nozīmi pamata strīda risinājumā.
- 32 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka vienīgi valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var – ņemot vērā lietas īpatnības – noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju, Tiesai principā ir par tiem jālemj (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman u.c.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 33 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināma atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu vienīgi tad, kad ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman u.c.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 34 Šajā lietā, kas attiecas uz Itālijas valdības argumentāciju, pietiek norādīt, ka pirmais uzdotais jautājums ir tieši par to, vai noteiktā 40 % robežvērtība no kopējiem ieņēmumiem, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē, lai ierobežotu piekļuvi *SIC* šajā nozarē esošajiem uzņēmumiem, ir saderīga ar Savienības tiesībām. Taču tas, kā apgalvo šī valdība, ka *Vivendi* jebkurā gadījumā pārsniedza šo robežvērtību, neietekmē jautājumu, vai šādas robežvērtības pastāvēšanu vien var uzskatīt par atbilstošu Savienības tiesībām, kas būtībā ir tas, ko iesniedzējtiesa cenšas noskaidrot. Tādējādi šis pirmais jautājums nav hipotētisks šī sprieduma 33. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 35 Kas attiecas uz *Mediset* norādīto argumentāciju, jānorāda, ka, pat ja lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa piemin konkrētas Savienības tiesību normas, nepaskaidrojot to atbilstību pamatlietas strīda risinājumam, šis lūgums ietver pietiekamus novērtēšanas elementus, lai ļautu saprast izvirzītos tiesību jautājumus saistībā ar iespējamo pamatlietā aplūkojamās normas nesaderību ar Savienības tiesību normām.
- 36 No tā izriet, ka uzdotie prejudiciālie jautājumi ir pieņemami.

Par lietas būtību

Īevada apsvērumi

- 37 Pirmkārt, jānorāda, ka pirmajā uzdotajā prejudiciālajā jautājumā ir atsauce uz LESD 63. pantu par kapitāla brīvu apriti, bet otrajā un trešajā jautājumā ir atsauce uz LESD 49. un 56. pantu par, pirmkārt, brīvību veikt uzņēmējdarbību un otrkārt, pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tādējādi ir jāsāk ar šajā lietā nozīmīgās brīvības noteikšanu.

- 38 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav konkrētas informācijas, kas ļautu domāt, ka pamatlieta attiecas uz pakalpojumu pārrobežu sniegšanu. Šajos apstākļos Tiesa saistībā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu neizskatīs LESD 56. pantu.
- 39 Tālāk – attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvu apriti jāatgādina, ka runājot par jautājumu, vai uz valsts tiesību aktiem attiecas viena vai otra no šīm brīvībām, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka ir jāņem vērā attiecīgo tiesību aktu mērķis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Tādējādi LESD 49. panta par brīvību veikt uzņēmējdarbību piemērošanas jomā ietilpst valsts tiesiskais regulējums, ko ir paredzēts piemērot tikai kapitāla daļām, kuras ļauj zināmā mērā ietekmēt sabiedrības lēmumus un noteikt tās darbību (spriedums, 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, 91. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Savukārt valsts tiesiskais regulējums, kas ir piemērojams kapitāla daļām, kuru iegūšanas vienīgais mērķis ir bijusi kapitāla ieguldīšana, bet ne attiecīgā uzņēmuma vadības ietekmēšana vai kontrole, ir jāpārbauda, ņemot vērā vienīgi kapitāla brīvu apriti (spriedums, 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, 92. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Šajā gadījumā *TUSMAR* 43. panta mērķis ir kontrolēt [uzņēmumu] koncentrācijas *SIC*, lai novērstu “dominējošā stāvokļa” izveidi Itālijas tiesību izpratnē katrā no tiem tirgiem, no kā ir izveidota *SIC*. Citiem vārdiem, šī panta, kurā ietilpst pamatlietā aplūkojamā norma, vispārīgais mērķis ir noteikt attiecībā pret *SIC* aktīvām sabiedrībām veicamās kontroles robežas.
- 43 Šajā ziņā pamatlietā aplūkojamā norma – kas neļauj sabiedrībai, kuras gūtie ieņēmumi elektronisko komunikāciju nozarē ir lielāki par 40 % no vispārējiem gūtajiem ieņēmumiem šajā nozarē, saņemt *SIC* ietvaros papildu ieņēmumus vairāk nekā 10 % apmērā no tiem, kas gūti šajā sistēmā – pieļauj noteikt šādas kontroles robežas.
- 44 Turklāt, no vienas puses, *Telecom Italia* 23,94 % kapitāldaļu iegāde ļāva *Vivendi* saņemt balsstiesību vairākumu tās akcionāru kopsapulcē un tādēļ pārņemt šī uzņēmuma kontroli, kas ir brīvībā veikt uzņēmējdarbību ietilpstoša situācija. No otras puses, no Tiesas rīcībā esošiem lietas materiāliem izriet, ka *Vivendi* izvirzītais mērķis, kad tā iegādājās *Mediaset* akcijas, bija nevis veikt tikai vienkāršu finansiālu ieguldījumu, bet iejaukties *Mediaset* pārvaldībā un iegādāties būtisku daļu no Itālijas plašsaziņas līdzekļu nozares.
- 45 Tādējādi, ievērojot *TUSMAR* 43. panta vispārējo mērķi un pamatlietā aplūkotās kapitāla daļu iegādes mērķi, kas ir īstenot konkrētu ietekmi uz *Mediaset* lēmumiem un noteikt tās darbību šī sprieduma 40. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē, šī lieta ir jāizskata no LESD noteikumu par brīvību veikt uzņēmējdarbību aspekta.
- 46 Otrkārt, jānorāda, ka otrajā un trešajā uzdotajā prejudiciālajā jautājumā ir atsauce uz Pamatdirektīvas 15. un 16. pantu, samērīguma principu, kā arī uz principu par konkurenci radio un televīzijas nozarē, kas minēts “Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīvā un Pamatdirektīvā.
- 47 Šajā ziņā, no vienas puses, jānorāda, ka gan ar Pamatdirektīvu, gan “Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīvu tiek veikta neizsmeļoša valsts tiesību normu saskaņošana to attiecīgajās nozarēs, atstājot dalībvalstīm novērtējuma brīvību pieņemt lēmumus valsts līmenī. It īpaši Pamatdirektīvas 1. panta 3. punktā dalībvalstīm tiek atstāta kompetence attiecībā uz Savienības tiesībām turpināt sasniegt vispārējo interešu mērķus, tostarp tos, kas ir saistīti ar regulējumu audiovizuālā satura un politikas jomā.

- 48 No otras puses, no iesniedzējtiesas nolēmuma neizriet, cik lielā mērā pamatlietā aplūkojamā norma var kaitēt Pamatdirektīvas 15. un 16. pantam, samērīguma principam, kā arī principam par konkurenci radio un televīzijas nozarē, kas minēts “Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīvā un Pamatdirektīvā. Proti, tajā ir minēti šie panti un principi, nepaskaidrojot saikni starp minētajiem pantiem un principiem un uzdotajiem jautājumiem.
- 49 Tādējādi, pat ja attiecīgajā gadījumā konkrētas šo divu direktīvu normas varētu tikt ņemtas vērā, izskatot uzdotos prejudiciālos jautājumus, šie jautājumi patiesībā nav saistīti ar pienākumiem, kas var izrietēt no šiem pašiem pantiem un principiem. Savukārt tās uzsver, ka jautājums par to, cik lielā mērā pamatlietā aplūkojamā norma pārsniedz dalībvalstīm sniegtās novērtējuma brīvības robežas, kas tām noteiktas Pamatdirektīvā un “Audiovizuālo mediju pakalpojumu” direktīvā, ir jāpārbauda saistībā ar primārajām tiesībām, šajā gadījumā – LESD 49. pantu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 50 Ar trijiem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kura mērķis ir neļaut citā dalībvalstī reģistrētam uzņēmumam, kura ieņēmumi, kas gūti elektronisko komunikāciju nozarē, kā tā ir definēta šajā valsts tiesiskajā regulējumā, ieskaitot ar kontrolēto vai saistīto sabiedrību starpniecību, pārsniedz 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, saņemti vairāk nekā 10 % no SIC gūtajiem ieņēmumiem.
- 51 Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 49. pants nepieļauj tādus valsts pasākumus, kas, pat ja tie ir piemērojami neatkarīgi no valstiskās piederības, Savienības pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt par mazāk pievilcīgu LESD garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, un ka šāda ierobežojoša iedarbība var rasties tad, ja valsts tiesiskā regulējuma dēļ sabiedrība var tikt atturēta dibināt tādus tās pakļautībā esošus veidojumus kā pastāvīgais uzņēmums citās dalībvalstīs un veikt savu darbību ar šādu veidojumu starpniecību (spriedums, 2012. gada 10. maijs, *Duomo Gpa* u.c., C-357/10 – C-359/10, EU:C:2012:283, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Tāds ir gadījums ar pamatlietā aplūkojamo normu, jo ar to tiek aizliegts jebkuram uzņēmumam, neatkarīgi no tā, vai tas ir reģistrēts valsts teritorijā, kura elektronisko komunikāciju nozarē – kā to definē šajā tiesiskajā regulējumā – gūtie ieņēmumi ir 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, pārsniegt robežvērtību 10 % apmērā no SIC gūtajiem ieņēmumiem, un tātad vajadzības gadījumā pārņemt kontroli pār citu uzņēmumu, kurš ir reģistrēts šajā teritorijā, kas veic darbību šajā pat nozarē.
- 53 Tādējādi šajā gadījumā, kā izriet no šī sprieduma 17.–20. punkta, *AGCOM*, kura saņēma sūdzību uzreiz, tiklīdz kā *Vivendi* iegādājās 28,8 % no *Mediaset* pamatkapitāla un 29,94 % no šīs sabiedrības akcionāru balsstiesībām kopsapulcē, aizliedza *Vivendi*, pamatojoties uz šo tiesību normu, paturēt šīs daļas, kuras tā bija iegādājusies *Mediaset* vai kuras tai piederēja *Telecom Italia*, un izdeva rīkojumu *Vivendi* izbeigt savu dalību vienā vai otrā no šiem uzņēmumiem, ciktāl tas pārsniedz šajā pašā normā paredzēto robežvērtību.
- 54 Ar pamatlietā aplūkojamo normu tādējādi tika ierobežota *Vivendi* brīvība veikt uzņēmējdarbību Itālijā, neļaujot īstenot ietekmi uz *Mediaset* pārvaldību, iegādājoties lielāku kapitāldaļu skaitu nekā tas, kurš tajā bija paredzēts. Tādēļ tā ir brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums LESD 49. panta izpratnē.
- 55 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka šāds brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums ir pieļaujams vienīgi tad, ja to attaisno primāri vispārējo interešu apsvērumi. Turklāt šim ierobežojumam jābūt piemērotam attiecīgā mērķa sasniegšanai un tas nedrīkst pārsniegt šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo* C-106/16, EU:C:2017:804, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 56 Šajā ziņā attiecībā uz, pirmkārt, primāro vispārējo interešu apsvērumu pastāvēšanu jānorāda, ka no iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm, kā arī no Tiesā iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka pamatlietā aplūkojamā norma tika pieņemta, lai garantētu informācijas un plašsaziņas līdzekļu plurālismu. *TUSMAR* 43. panta 5. punktā arī ir noteikts, ka *AGCOM* jāpieņem nepieciešamie pasākumi, lai novērstu vai nepieļautu tāda stāvokļa izveidošanos, kāds minēts tostarp pamatlietā aplūkotajā normā, vai jebkura cita plurālismam kaitējoša stāvokļa izveidošanos.
- 57 Tiesa ir nospriedusi, ka Pamattiesību hartas 11. pantā, kura 2. punkts attiecas uz plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu, aizsargāto brīvību nodrošināšana neapstrīdami ir vispārēju interešu mērķis, kura nozīme demokrātiskā un plurālistiskā sabiedrībā ir jāuzsver un kura var attaisnot brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 29. protokolā par sabiedriskās apraides sistēmu dalībvalstīs, kas ir pievienots LES un LESD, ir atsauce arī uz plašsaziņas līdzekļu plurālismu, atzīstot, ka “sabiedriskās apraides sistēma dalībvalstīs ir tieši saistīta ar katras valsts sabiedrības demokrātijas, sociālajām un kultūras vajadzībām un vajadzību saglabāt plašsaziņas līdzekļu plurālismu”.
- 59 Šajā lietā brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu, kas izrietēja no pamatlietā aplūkotās normas, varēja principā vēlāk attaisnot ar primāru vispārējo interešu apsvērumu, proti, informācijas un plašsaziņas līdzekļu plurālisma aizsardzību.
- 60 Otrkārt, runājot par šī ierobežojuma samērīgumu attiecībā uz izvirzīto mērķi, ir jānorāda, ka *TUSMAR* 43. panta 9. punktā ir paredzēts, ka vienībām, kurām ir jāreģistrējas komunikāciju operatoru reģistrā, bija aizliegts saņemt vairāk nekā 20 % no kopējiem *SIC* gūtajiem ieņēmumiem, tādējādi ieviešot vispārēju normu, kura ir piemērojama tikai elektronisko komunikāciju nozarē aktīvām vienībām.
- 61 Turklāt pamatlietā aplūkojamā norma ieviesa jaunu normu, kas ir vēl jo īpašāka nekā *TUSMAR* 43. panta 9. punktā paredzētā norma, kas attiecas tikai uz tām elektronisko komunikāciju nozares sabiedrībām – kā to definē šajā tiesiskajā regulējumā –, kuru gūtie ieņēmumi ir 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, aizliedzot tām saņemt vairāk nekā 10 % no *SIC* gūtajiem kopējiem ieņēmumiem.
- 62 Tādējādi būtībā šis noteikums neļauj uzņēmumam pašam vai ar savu meitasuzņēmumu starpniecību iegādāties būtisku daļu no Itālijas plašsaziņas līdzekļu nozares, ja tam jau ir būtiska ietekme šīs dalībvalsts elektronisko komunikāciju tirgū.
- 63 Taču, tā kā tāds aizliegums, kāds izriet no pamatlietā aplūkotā noteikuma, ir atkāpe no preču brīvas aprites principa, valsts iestādēm ir jāpierāda, ka šāds tiesiskais regulējums atbilst samērīguma principam, proti, tas ir vajadzīgs izvirzītā mērķa īstenošanai, un ka šo mērķi nevarētu sasniegt ar aizliegumiem vai ierobežojumiem, kas apmēra ziņā ir mazāki vai kas mazākā mērā ietekmē Savienības iekšējo tirdzniecību (skat. pēc analogijas spriedumu, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c., C-333/14, EU:C:2015:845, 53. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 64 Šajā lietā jānorāda, ka no Pamatdirektīvas 5. apsvēruma izriet, ka, protams, pastāv saikne starp divām pamatlietā aplūkojamā normā minētajām nozarēm, ņemot vērā telekomunikāciju, plašsaziņas līdzekļu un informācijas tehnoloģiju nozares konvergenci.
- 65 Kā būtībā norādīja ģenerālvokāts secinājumu 74. punktā, ievērojot to, cik tuvas ir elektronisko komunikāciju un plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu nozares, principā var piekrist tam, ka uzņēmumiem, kas jau ieņem “dominējošu stāvokli” pirmajā no šīm nozarēm, tiek noteikti ierobežojumi izmantot šo stāvokli, lai nostiprinātos otrajā nozarē.

- 66 Tomēr Tiesa jau ir nospriedusi, ka atsevišķās direktīvās, kas veido elektronisko komunikāciju pakalpojumiem piemērojamo jauno kopējo tiesisko regulējumu, tostarp Pamatdirektīvā, ir nostiprināta skaidra atšķirība starp satura veidošanu, kas nozīmē redakcionālu atbildību, un satura piegādi, kas ir brīva no jebkādas redakcionālas atbildības, jo uz saturu un tā pārraidīšanu attiecas atsevišķi tiesiskie regulējumi ar sev raksturīgiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Google*, C-193/18, EU:C:2019:498, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 67 Šīs skaidrās atšķirības dēļ starp satura veidošanu un satura piegādi uzņēmumi, kas darbojas elektronisko komunikāciju nozarē un kas kontrolē satura piegādi un pārraidi, ne vienmēr īsteno kontroli attiecībā uz to veidošanu, kas nozīmē redakcionālu atbildību.
- 68 Šajā pamatlietā aplūkojamajā normā nav atsauces uz šo saikni starp satura veidošanu un satura piegādi un tā nav arī izteikta tādā veidā, lai būtu piemērojama konkrēti saistībā ar šīm saiknēm.
- 69 Šajā normā ir pilnībā aizliegts uzņēmumiem elektronisko komunikāciju nozarē – kā to definē šajā tiesiskajā regulējumā –, kuru gūtie ieņēmumi ir lielāki par 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, saņemt vairāk nekā 10 % no *SIC* gūtajiem kopējiem ieņēmumiem.
- 70 Tādējādi, lai noteiktu, vai tāda norma kā pamatlietā aplūkojamā ir atbilstīga konkrēta mērķa sasniegšanai, kas ir novērst to, ka konverģencei starp elektronisko komunikāciju un *SIC* nozarēm rodas negatīvi aspekti, ir jāizvērtē, kāda ir saikne starp, no vienas puses, robežvērtībām, kuras ir norādītas šajā normā, un, no otras puses, risku, kas pastāv attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu plurālismu.
- 71 Vispirms, kas attiecas uz elektronisko komunikāciju nozares definīciju, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *AGCOM* šo nozari definē ierobežojošā veidā kā tādu, kas attiecas uz tirgiem, kuri ir pakļauti *ex ante* regulējumam.
- 72 Kā izriet no Pamatdirektīvas 15. un 16. panta, to lasot kopā ar tās 25. un 27. apsvērumu, šie tirgi ir elektronisko komunikāciju nozares tirgi vispār, ieskaitot jaunus tirgus, kuros nepastāv faktiskā konkurence, kurus Komisija ir recenzējusi kā konkrētos tirgus šīm precēm un pakalpojumiem, vajadzības gadījumā valsts kompetentās iestādes nosaka *ex ante* reglamentējošus pienākumus, lai tiktu pabeigtas konkurences tiesību normas un atrisinātas šajos tirgos pastāvošās grūtības (spriedums, 2009. gada 3. decembris, Komisija/Vācija, C-424/07, EU:C:2009:749, 56. un 64. punkts).
- 73 Līdz ar to šķiet, ka *ex ante* reglamentējošu pienākumu mehānisms ir paredzēts, lai atrisinātu konkrētas problēmas, kas rodas konkrētos elektronisko komunikāciju nozares tirgos, nevis lai garantētu plurālismu plašsaziņas līdzekļu nozarē, ļaujot identificēt tos uzņēmumus – no tiem, kuriem jau ir būtiska ietekme elektronisko komunikāciju nozares tirgū, – kuri varētu sasniegt “būtisku ekonomisku apmēru” *SIC*.
- 74 Kā būtībā ģenerālvokāts norādīja secinājumā 51., 52., 79. un 80. punktā, ierobežojot elektronisko komunikāciju nozares definīciju līdz tirgiem, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, ar pamatlietā aplūkojamo normu *AGCOM* ārpus elektronisko komunikāciju nozares atstāj tirgus, kuru nozīme informācijas sniegšanas jomā pieaug, proti, mobilo telefonu mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgu vai arī citus ar internetu saistītu elektronisko komunikāciju pakalpojumu tirgus un satelītapraides pakalpojumu tirgu. Taču tie kļuva par galveno piekļuves veidu plašsaziņas līdzekļiem, tādējādi nav pamatoti tos izslēgt no šīs definīcijas.
- 75 Tālāk, kas attiecas uz 10 % robežvērtību no kopējiem gūtajiem ieņēmumiem *SIC*, kura minēta pamatlietā aplūkojamajā normā, ir jānorāda, ka tas, vai tiek vai netiek saņemti ieņēmumi 10 % apmērā no kopējiem *SIC* gūtajiem ieņēmumiem, pats par sevi nav norāde uz riska pastāvēšanu saistībā ar ietekmi uz plašsaziņas līdzekļu plurālismu. Proti, no *TUSMAR* 2. panta 1. punkta s) apakšpunkta izriet, ka *SIC* ietver dažādus un atšķirīgus tirgus. Tādējādi, ja uzņēmuma kopējie gūtie ieņēmumi *SIC* būtu jākoncentrē tikai vienā tirgū, kas veido šo sistēmu, tādējādi, ka sasniegtā robežvērtība šim tirgum

skaidri kļūtu lielāka par 10 %, bet paliktu zem 10 % tad, ja vērā ņem visus tos tirgus, kas veido *SIC*, tad tas, ka 10 % robežvērtība no kopējiem gūtajiem ieņēmumiem *SIC* nav sasniegta, nevar izslēgt plašsaziņas līdzekļu plurālisma apdraudējumu. Tāpat gadījumā, kad 10 % no kopējiem gūtajiem ieņēmumiem *SIC* ir sasniegti, bet šie 10 % no ieņēmumiem tiek sadalīti pa visiem *SIC* veidojošajiem tirgiem, tas, ka šie 10 % ir sasniegti vai pārsniegti, ne vienmēr pierāda to, ka pastāv plašsaziņas līdzekļu plurālisma apdraudējums.

- 76 Visbeidzot attiecībā uz to, ka *AGCOM*, lai identificētu ieņēmumus, kurus uzņēmums guvis elektronisko komunikāciju nozarē vai *SIC*, ņem vērā ne tikai ar “kontrolēto” sabiedrību starpniecību, bet arī ar “saistīto” sabiedrību starpniecību gūtos ieņēmumus, attiecībā uz kurām attiecīgais uzņēmums īsteno “būtisku ietekmi” Civilt kodeksa 2359. panta trešās daļas izpratnē, jānorāda, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šāda prakse neizraisa divkāršu šo ieņēmumu ieskaitīšanu un tādējādi neizkropļo *SIC* gūto ieņēmumu aprēķinu. Proti, *SIC* aktīvas sabiedrības vienus un tos pašus ieņēmumus var ņemt vērā gan tāda uzņēmuma ieņēmumu aprēķinā, kas ir mazākuma akcionārs, gan tādām uzņēmumam, kurš ir vairākuma akcionārs un kurš to faktiski kontrolē.
- 77 Turklāt jānorāda, ka “kontrolē”, kas tiek īstenota pār “saistīto sabiedrību”, balstās uz plašu pieņēmumu, saskaņā ar kuru sabiedrība īsteno “būtisku ietekmi” uz citu sabiedrību, ja pirmā no tām var izmantot piekto daļu no balsstiesībām otrās sabiedrības akcionāru kopsapulcē vai desmito šo balsstiesību daļu, ja pirmajai sabiedrībai pieder reglamentētos tirgos kotētas akcijas. Taču šķiet, ka šādi apstākļi neļauj pierādīt, ka pirmā sabiedrība faktiski var īstenot ietekmi uz otro sabiedrību tādā veidā, ka tiek apdraudēts plašsaziņas līdzekļu un informācijas plurālisms.
- 78 Tādējādi tādā situācijā kā pamatlietā, šķiet esam nesaderīgi ar pamatlietā aplūkotās normas izvirzīto mērķi “kontrolētas sabiedrības” situāciju pielīdzināt “saistītas sabiedrības” situācijai, kad veic aprēķinu par uzņēmuma gūtajiem ieņēmumiem elektronisko komunikāciju nozarē vai *SIC*.
- 79 Līdz ar to šo normu nevar uzskatīt par tādu, ar kuru var sasniegt tajā izvirzīto mērķi, jo tajā ir noteikta robežvērtība, kas nav saistīta ar plašsaziņas līdzekļu plurālismam pastāvošo risku, jo šī robežvērtība neļauj noteikt, vai un cik lielā apmērā uzņēmums faktiski var ietekmēt plašsaziņas līdzekļu saturu.
- 80 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem jāatbild, ka LESD 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kura rezultātā citā dalībvalstī reģistrētai sabiedrībai, kuras gūtie ieņēmumi elektronisko komunikāciju nozarē – kā tā ir definēta šajā valsts tiesiskajā regulējumā – pārsniedz 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, tiek aizliegts saņemt vairāk nekā 10 % no *SIC* gūtajiem ieņēmumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 81 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

LESD 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kura rezultātā citā dalībvalstī reģistrētai sabiedrībai, kuras gūtie ieņēmumi elektronisko komunikāciju nozarē – kā tā ir definēta šajā valsts tiesiskajā regulējumā – pārsniedz 40 % no kopējiem šajā nozarē gūtajiem ieņēmumiem, tiek aizliegts saņemt vairāk nekā 10 % no integrētā komunikāciju sistēmā gūtajiem ieņēmumiem.

[Paraksti]